

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 180
van **CARMEN RYHEUL**
datum: 10 november 2020

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Gebruikers verschillende vervoersmodi - Kennis verkeersreglement

De fiets wint meer en meer aan belang bij onze dagelijkse verplaatsingen. Dientengevolge zien we in het verkeer een enorme toename van de diversiteit binnen dit segment, gaande van de klassieke tot de elektrische fiets, van bakfietsen tot speedpedelecs. Echter, voor al die vervoersmodi zijn er verschillende regels, en daar wringt het schoentje.

Uit een VAB-test over verkeersregels rond fietsen waaraan meer dan 6600 volwassen Vlamingen deelnamen, blijkt namelijk dat zowel fietsers als autobestuurders ze niet goed kennen. Slechts 25% van de deelnemers slaagden voor de test die gebaseerd is op de regels van het theorie-examen, namelijk een minimumscore van 20 op 25. De deelnemers scoorden vooral ondermaats op vragen over voorrangsregels en nieuwe regelgevingen. Zo wist amper 32% waar een speedpedelec precies mag rijden. Het recent ingevoerde bord voor fietsers om rechts af te slaan aan een rood licht, was bij 24% van de ondervraagden onvoldoende bekend. Nog frappanter is dat meer dan de helft niet wist dat kinderen tot 10 jaar op het voetpad mogen fietsen.

Des te verontrustender is dat in de categorie 17- tot 25-jarigen van de ondervraagden slechts 14% slaagde. De kennis ter zake gaat bij deze jongeren in dalende lijn, alsook blijkt dat de vigerende regels omzetten in de praktijk geen sinecure is voor hen. Weliswaar doet net deze groep meer en meer een beroep op diverse middelen van dergelijk vervoer (bijvoorbeeld het recente exponentieel gebruik van de step). Jongeren beginnen ook steeds later aan een rijopleiding of sommigen beginnen er zelfs niet aan, wat maakt dat ze zich diverse verkeersregels minder eigen maken en ze mogelijk minder de noodzaak voelen om alle regels goed te kennen.

Uit recente gegevens van Statistiek Vlaanderen weten we dat fietsers meer betrokken zijn bij ongevallen met gewonden en dodelijke slachtoffers dan andere weggebruikers. Alles bij elkaar genomen, doet dit toch zeker enkele waarschuwingslichten afgaan.

1. Hoe beoordeelt minister het resultaat van het VAB-onderzoek?
2. Hoe staat de minister tegenover de algemeen geldende regels met betrekking tot de fietser, wetende dat het een amalgaam is van diverse gebruikers die onmogelijk over dezelfde kam geschoren kunnen worden? Moet daarin meer eenduidigheid gebracht worden? Zal ze eventueel overleg plegen met het federale niveau?
3. Welke initiatieven zal de minister nemen om jonge mensen meer te sensibiliseren inzake de geldende en gewijzigde regels i.v.m. verkeerswetgeving, in casu fietsreglementering?

4. Een (deel van de) opdracht om jongeren bewust te doen omgaan met verkeersveiligheid en de bijbehorende regels ligt ook in verkeerseducatie op school. Daar wordt al op ingezet in het lager onderwijs zodat kinderen zich zelfstandig en veilig als fietser kunnen begeven in het verkeer eens ze het lager onderwijs verlaten. Maar kennis en vaardigheden vervagen als ze niet tijdig worden opgefrist. Ook in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs moet dus aandacht geschonken worden aan verkeersveiligheid. In de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad zien we onder sleutelcompetentie 1 'Lichamelijke en geestelijke gezondheid' de eindterm 1.13: "De leerlingen verplaatsen zich veilig in het verkeer bij schoolse activiteiten". Daarbij wordt zowel feitelijke als conceptuele kennis van het verkeersreglement vereist.

De vraag is echter of er niet nog meer nadruk gelegd moet worden op steeds sneller wijzigende wetgeving dienaangaande en op de gevaren van onvoldoende theoretische alsook praktische kennis van de vigerende verkeersreglementering i.v.m. fietsers in het bijzonder en de zwakke weggebruiker in het algemeen. Ook is het maar de vraag in hoeverre deze eindterm op een accurate manier kan worden geëvalueerd door de leraren.

Wat is het standpunt van de minister ter zake? Zal ze eventueel overleg plegen met haar college-minister van Onderwijs?

ANTWOORD

op vraag nr. 180 van 10 november 2020

van **CARMEN RYHEUL**

1. Er werd niet goed gescoord op de test van de VAB. De scores liggen ook een stuk onder de slaagcijfers van het officiële theorie-examen voor het rijbewijs B.

De test van de VAB telde 25 vragen. Een tiental vragen had betrekking op regels die automobilisten moeten toepassen ten aanzien van fietsers, een vijftal vragen op de regels die fietsers moeten toepassen. De overige vragen betroffen regels die zowel voor fietsers als voor automobilisten relevant zijn. Het ligt voor de hand dat respondenten die geen autorijbewijs hebben of niet in de rijopleiding zitten, minder vertrouwd zijn met de regels die automobilisten moeten toepassen en daardoor dus lager scoren op de test. Dit kan, aangezien we weten dat jongeren op steeds latere leeftijd beginnen met de rijopleiding, een verklaring zijn voor de cijfers bij de jongste leeftijdsgroep.

Het verkeer wordt ook steeds drukker en complexer, met naast de klassieke vervoersmodi ook heel wat nieuwe soorten verkeersdeelnemers die in het straatbeeld verschijnen zoals personen op steps of met speedpedelecs. Die evolutie zorgt dan weer voor extra verkeersregels. Dat maakt het niet makkelijker om ervoor te zorgen dat alle weggebruikers voldoende verkeerskennis hebben om zich veilig in het verkeer te begeven.

Het is dus duidelijk, en dat is dan ook mijn belangrijkste conclusie, dat we vanuit de Vlaamse overheid moeten blijven inzetten op een permanente verkeerseducatie voor alle leeftijdscategorieën en voor alle weggebruikers. Met bijzondere aandacht voor bepaalde doelgroepen zoals de jongeren tussen 17 en 25 jaar. De afgelopen jaren hebben we via de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) daarvoor al heel wat inspanningen geleverd en initiatieven opgezet. Bij tal van die projecten neemt de fiets een prominente plaats in. Ik ga hier in mijn antwoord op uw 3e vraag dieper op in.

2. De verkeersreglementering in het algemeen is niet altijd even evident. Een complexe regelgeving maakt het moeilijker voor de gemiddelde weggebruiker om fouten te vermijden.

In die zin werd er werk gemaakt van een herziening van het verkeersreglement. Deze laat echter op zich wachten gelet op de discussie over de bevoegdheidsverdeling.

Regels zijn weliswaar één ding. Het is verder zaak om kennis te nemen van de regels en de wil om de regels te respecteren.

In Vlaanderen maken we verder werk van een algemene herziening van de plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens. Door middel van de plaatsingsvoorwaarden kan – over alle wegbeheerders heen – meer uniformiteit in de signalisatie gerealiseerd worden.

3. De afgelopen jaren hebben we vanuit de Vlaamse overheid, via de VSV, al heel wat inspanningen geleverd en initiatieven opgezet. Bij tal van die projecten neemt de fiets en de fietsreglementering een prominente plaats in. Ik denk hierbij voor het

basisonderwijs aan 'het Grote Voetgangersexamen', 'het Grote Fietsexamen' en 'de Grote Verkeersstoets'. Voor het secundair onderwijs zijn er de verkeersweken.

De kennis over het verkeersreglement komt daarnaast specifiek aan bod in de jaarlijkse 'Grote Verkeersquiz' en de wekelijkse 'Kleinste Verkeersquiz'.

Sinds dit jaar loopt er via sociale media, om zo ook een jonger doelpubliek te bereiken, een ingekorte versie van het wekelijkse verkeersmagazine 'Kijk Uit'.

Inzake de kennis van het verkeersreglement is het laagdrempelige en gratis leerplatform 'MijnrijbewijsB.be' een belangrijk recent project. Op deze site, die online is sinds 2019, kan iedereen, en in het bijzonder Vlamingen die zich willen voorbereiden op het theoretisch-rijexamen, de verkeersregels leren of opfrissen. In het eerste jaar telde de site al 65.942 gebruikers. Uit het gebruikersonderzoek bleek dat 80% van de gebruikers naar het platform komt om zich voor te bereiden voor het theorie-examen, 91% van de gebruikers die reeds het examen aflegden gaf aan na één of twee pogingen geslaagd te zijn. Dat toont aan dat het loont om moderne en kwalitatieve onderwijsvormen heel gericht in te zetten.

Met 'mijnrijbewijsB.be' bereiken we een heel grote doelgroep, maar er zijn ook altijd doelgroepen voor wie een online tool niet evident is. Daarom bieden we specifiek voor BuSO en BSO 'Rijbewijzer in de Klas' aan. Dit is een lessenreeks over de wegcode en verkeersveiligheid, gegeven door erkende rijlesgevers in de laatste graad van het secundair onderwijs. Met het rijbewijs als motiverend kader slagen we erin heel wat jongeren te bereiken.

Daarnaast organiseert de VSV tal van vormingen binnen het bedrijfs- en verenigingsleven, met onder meer opleidingen voor werknemers rond speedpedelecs en e-steps, en vormingen rond elektrische fietsen en de opfrissing van verkeersregels voor senioren. Mede door de fietsopleidingen van de VSV, wist BASF zijn fietsongevallen bijvoorbeeld terug te dringen tot 35%. In totaal gaf de VSV 14.132 van die vormingsuren aan 66.352 deelnemers.

Verder organiseert de VSV volgend voorjaar een gerichte sensibiliseringscampagne naar fietsers en automobilisten, rond de meest voorkomende gevaarlijke situaties in het verkeer. De campagne wil fietsers en automobilisten op een positieve manier aansporen om meer rekening te houden met elkaar, en wordt ondersteund door tal van lokale besturen. De campagne richt zich ook, zij het niet uitsluitend, tot jonge fietsers en automobilisten.

Een (deel van de) opdracht om jongeren bewust te doen omgaan met verkeersveiligheid en de bijbehorende regels ligt ook in verkeerseducatie op school. Daar wordt al op ingezet in het lager onderwijs zodat kinderen zich zelfstandig en veilig als fietser kunnen begeven in het verkeer eens ze het lager onderwijs verlaten. Maar kennis en vaardigheden vervagen als ze niet tijdig worden opgefrist. Ook in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs moet dus aandacht geschonken worden aan verkeersveiligheid. In de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad zien we onder sleutelcompetentie 1 'Lichamelijke en geestelijke gezondheid' de eindterm 1.13: "De leerlingen verplaatsen zich veilig in het verkeer bij schoolse activiteiten". Daarbij wordt zowel feitelijke als conceptuele kennis van het verkeersreglement vereist.

4. Naast de al aangehaalde projecten 'Rijbewijzer in de Klas' en de website 'MijnrijbewijsB.be' ontwikkelde de VSV nog heel wat initiatieven om kinderen en jongeren de noodzakelijke opleiding te geven om hen bewust te laten omgaan met verkeersveiligheid en de geldende regels.

Via de VSV ontwikkelde de Vlaamse overheid in het kleuter en lager onderwijs een zeer praktisch aanbod voor alle soorten verkeersdeelnemers in de verschillende jaren. De eindtermen voor het basisonderwijs zijn hierbij als het ware de kapstok voor deze zogenaamde leerlijn verkeers- en mobiliteitseducatie. Deze leerlijn is toonaangevend en wordt o.a. door ETSC (European Transport Safety Council) als goed voorbeeld aangehaald.

In navolging van deze succesformule heeft de VSV ook leerdoelen verkeers- en mobiliteitseducatie voor het secundair onderwijs ontwikkeld. De VSV heeft hiermee een leerlijn verkeers- en mobiliteitseducatie voor het onderwijs die loopt van in de kleuterschool tot de laatste graad van het secundair onderwijs.

De leerlijn voor het secundair onderwijs omvat de thema's wegcode (voetgangers, fietsers, bromfietsers en autobestuurders), gevaarherkenning, dode hoek, groepsdruk en veilig & duurzaam gedrag. Voor elk thema zijn leerdoelen geformuleerd die rekening houden met de gloednieuwe eindtermen in het secundair onderwijs. Voor elk leerdoel ontwikkelde de VSV nu al projecten en initiatieven. Dit zijn met name de 'Verkeersweken', het digitale leerplatform 'Verkeer in de Klas', de 'Mobibus' en het pakket 'Op uitstap met de fiets'. Er is dus een uitgebreid en praktisch aanbod om jongeren verkeerskennis en de juiste attitude bij te brengen.

Het spreekt voor zich dat hier ook aandacht wordt besteed aan de wijzigende wetgeving. Door opname van deze materie in de eindtermen willen we het belang van een goede kennis van het verkeersreglement accentueren.

Het is belangrijk om die inspanningen ook de volgende jaren door te trekken. De krijtlijnen voor onze aanpak inzake educatie zullen verder vorm krijgen in het geactualiseerde verkeersveiligheidsplan dat ik volgend jaar wil voorstellen.